SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCV. No. 176. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 15, 1988 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 15-го ВЕРЕСНЯ 1988 Ч. 176. РІК XCV

ЗВІЛЬНИЛИ І. КАНДИБУ

Джерзі Ситі, Н. Дж. — З України повідомляють, що у п'ятницю, 9-го вересня ц.р., звільнено довголітнього політв'язня, члена Української Гельсінкської Групи юриста Івана Кандибу, що перебував у тюрмах і концтаборах понад 22 роки. Тепер він приїхав до своїх родичів у Львів. Є підстави вважати, що І. Кандиба вживатиме заходів для виїзду за кордон.

Другого члена Української Гельсінкської Групи Миколу Матусевича, котрий перебуває в засланні, покинуто в тайзі, звідки йому пощастило вибратися, але лікарі ледве врятували йому життя. Про це стало відомо з телеграми, в якій немає подробиць.

На початку вересня ц.р., газета „Правда" тричі повідомляла про викриття в Україні Організації Українських Націоналістів, що нібито отримувала фонди від закордонних українських націоналістів та від різних „західніх імперіялістичних кіл". Останнє інтерв'ю з агентами КГБ, засланими до ОУН 20 років тому, було опубліковане в газеті „Правда", з 12-го вересня ц.р. Найближчим часом вони будуть публічно звинувачувати членів ОУН у шпигунській діяльності, спрямованій на розвал Совєтського Союзу.

Жителі Холмщини плянують з'їзд

Ґлен Спей, Н. Й. — Тут на оселі „Верховина" в суботу і неділю, 24-го і 25-го вересня ц.р., відбудеться товариський з'їзд у 45-ліття останньої матури Української гімназії в Холмі. Комітет з'їзду закликає колишніх учнів і учителів середніх шкіл в Холмі: гімназії, технічної і торговельної шкіл, а також діячів суспільного і культурного життя в Холмі, і на Холмщині прибути на цей з'їзд.

За точнішими інформаціями слід звертатися до членів з'їздового комітету Ольги Теребус-Кекіш на число телефону: (914) 664-0847 або до Ореста Слупчинського (212) 889-9488.

Приміщення слід замовляти безпосередньо в управителя оселі Ярослава Гавура, телефон: (914) 856-1323.

В Акроні проходить виставка

Акрон, Огайо (С.Л. Іваницька). — 7-ий Відділ СУА в Акроні, Огайо, подає до відома, що з нагоди відзначування 1000-ліття Християнства в Україні відділ влаштовує з черги другу виставку українського народного мистецтва. Перша виставка була у липні в бібліотеці Акронського стейтового університету, а друга виставка відбудеться тепер і буде тривати цілий місяць вересень в головній бібліотеці. Виставка відкрита від год. 9-ої до 6-ої вечора, а в неділю від 1-ої до 5-ої.

„Січ" в Нюарку організує автобус до Вашінґтону

Нюарк, Н.Дж. — Управа УСВТ „Чорноморська Січ" організує автобусову поїздку до Вашінґтону на маніфестацію і концерт в Конститушен Голл в суботу, 8-го жовтня ц.р., яку влаштовує Крайовий Комітет 1000-ліття Християнства в Україні.

Квиток на автобус виносить 27 дол. в обидві сторони. Зголошуватися на автобус треба в крамниці „Дніпро" протягом тижня між годинами 10:30 ранку і 3:30 по полудні; телефон (201) 373-8783.

Прохається всіх зацікавлених заздалегідь платити за автобус, бо компанія вимагає, щоб всі гроші за автобус були заплачені тиждень перед виїздом до Вашінгтону. Чеки можна виставляти на Chornomorska Sitch і пересилати на адресу „Січі": 680 Sanford Ave., Newark, N. J. 07106.

УКРАЇНЦІ РОЗВ'ЯЗАЛИ КОМІТЕТ ДЛЯ ПІДТРИМКИ ДЖ. БУША

Вашінгтон. — Відомий, часто контроверсійний, колюмніст Ларс-Ерік Нелсон у довгій статті-коментарі, поміщеній у щоденнику „Дейлі Ньюз" з 14-го вересня ц.р., пише, що закиди антисемітизму багатьом членам Коаліції американських національностей, яка мала допомагати віцепрезидентові Джорджові Бушові у виборчій кампанії серед етнічних груп, причинились не тільки до резиґнації вісьмох членів Коаліції, в тому числі двох відомих українців, Ігната Білинського і Богдана Федорака, але також до створення хаосу серед етнічних груп, які мали намір дати солідну підтримку у виборах для Буша.

Е. Нелсон пише, що адвокат Аскольд Лозинський, віцепрезидент Українського Конгресового Комітету Америки, зареагувавши гнівно на такий розвиток подій і поступування найближчих співробітників Буша та його особисту інертність у цій справі, заперечив правдивість інформації про те, що Білинський і Б. Федорак зрезигнували добровільно, щоб, мовляв, не шкодити виборові Буша на президента ЗСА. Зі сторони виборчого комітету Буша, — заявив д-р А. Лозинський, — був тиск тих осіб з коаліції, яким жидівська газета у Вашінгтоні „Вашінгтон Джуїш Вік" закидала антисемітизм і симпатії до нацизму.

У зв'язку з таким розвитком подій українці мали розв'язати комітет для підтримки Буша. „Я думаю, — заявив Лозинський, — що відповідальні за виборчу кампанію люди у таборі Буша перебільшують закиди. Тому наш реґіональний комітет для підтримки Буша ми розв'язуємо і не будемо брати активної участи у кампанії для його вибору на президента".

Як відомо, згадана вже жидівська газета обвинувачувала І. Білинського і Б. Федорака, що вони підтримували морально Івана Дем'янюка, і критикували ОСІ за наявну співпрацю з КГБ. Білинський, як також УККА як установа, допомагали у збірці фондів для оборони І. Дем'янюка, але, як пише Нелсон, покликаючись знову на А. Лозинського, що УККА ніколи не займав виразного становища в обороні І. Дем'янюка бо „фактично ми не знали — винний він, чи ні".

Крім українських справ Е. Нелсон порушує справу 85-річного о. Флоріяна Ґалдау, натуралізованого американця румунського походження і називає прізвища всіх інших, які зрезиґнували, чи були змушені зрезиґнувати з Коаліції американських національностей. На його думку у дуже незручній ситуації опинився Джером Брентар, американець хорватського походження, який не тільки збирав гроші для оборони І. Дем'янюка, але оспорював існування жидівського голокосту і порівнював суд над Дем'янюком до суду жидів над самим Ісусом Христом.

Л.Е. Нелсон сконтактувався в справі о. Ґалдау з Алленом Раєном і цей останній заперечив причетність румунського священика до Залізної Ґвардії, пов'язаної з нацистами. Раєм сказав, що в ЗСА ніколи не існувала Залізна Ґвардія, як це твердив Сімон Візенталь і газета „Вашінгтон джуїш вік". Нелсон назвав закиди проти згаданих осіб очорнюванням не базованим на правді.

ВІДБУВСЯ 39-ИЙ З'ЇЗД ОДВУ

Лігайтон, Па. (В. Яців). — Тут на оселі ім. Олега Ольжича від 3-го до 5-го вересня ц.р. відбувся 39-ий З'їзд ОДВУ, на якому вибрано нову Центральну Управу на два роки, що її очолив проф. д-р Михайло Пап.

В неділю по полудні, 4-го вересня, відбувся з'їзд Українського Визвольного Фонду, на якому вибрано нову Управу. Також в тому часі Український Золотий Хрест член Ідеологічно-Споріднених Націоналістичних Організацій, відбув свою річну конференцію. В неділю, відзначено 50-ліття смерти св. п. полковника Євгена Коновальця, як теж цього дня відмічено Тисячоліття Хрищення Руси-України. На цих відзначеннях були присутні гості з України, які прибули на запрошення Комітету Оборони і Допомоги політичним в'язням в Україні.

З'їзд Організації Державного Відродження України (ОДВУ) почався реєстрацією делегатів вже в п'ятницю, увечорі, 2-го вересня. З далеких західніх, як теж і східніх стейтів Америки прибули делеґати щоб не тільки вибрати нову Центральну Управу і обговорити плян праці на два роки, але й довідатись про переведену працю відділами і делеґатурами на відтинку внутрішньому в організації, як теж на зовнішньому суспільно-громадському.

З'їзд відкрив голова д-р М. Пап, який підкреслив у своєму вступному слові, що з'їзд відбувається в часі неповторного відзначуван-

(Закінчення на стор. 3)

ПОРУШЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ НА КУБІ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

Лондон. — В опублікованому річному звідомленні Міжнародної Амнестії, головне бюро якої знаходиться у Великобританії, говориться, що в останньому часі кубинський комуністичний уряд Фіделя Кастра дещо поправив своє відношення до політичних в'язнів, звільнив деяке число противників режиму, дозволивши їм виїхати за кордон, в більшості до З'єднаних Стейтів Америки, зменшив число смертних вироків, замінив чимало смертних вироків на доживоття, маючи мабуть на увазі права людини про порушення яких багато говорилося й писалося в демократичних країнах.

Не зважаючи на деякі полегші, порушення прав людини на Кубі продовжуються, бо такий вже характер комуністичних режимів, які зараховуються до числа диктаторських, які не терплять іншої, від комуністичної ідеології чи політичної думки.

У звідомленні Міжнародної Амнестії, яка, як відомо, докладно слідкує за порушенням прав людини в усьому світі, згадується, що на Кубі все це залишилися в силі закони, які дозволяють режимові переслідувати інакомислячих, арештувати і кидати в тюрми людей за політичну активність і інакше від комуністичного політичне переконання. Три автори звідомлення, які відвідували Кубу в березні цього року в числі делеґації Міжнародної Амнестії, перший раз після 1977 року, черговий раз закликають Кубу, зглядно її диктаторський уряд, звільнити з тюрем і примусових таборів праці в'язнів сумління і дозволити їм жити у країні їхнього вибору. При тому вони підкреслюють, що майже усі звільнені дотепер політичні в'язні були змушені покинути Кубу і свої родини і виїхати до інших країн.

В основному в'язнів совісти судять комуністичні суди в Кубі за „вороже ставлення до режиму і антикомуністичну пропаганду". Дуже часто такі обвинувачення є неправдиві, або сперті на доноси агентів державної служби безпеки. У багатьох випадках людей судять за державну зраду, хоч ця зрада полягає на тому, що підсудні критикують теоретично комуністичну систему, — говориться у згаданому звідомленні.

Докладне число політичних в'язнів на Кубі годі встановити, як зрештою в усіх комуністичних країнах. У звідомленні говориться про кілька сотень в'язнів, які були засуджені за політичні справи. Звітодавці підкреслюють, що зменшились смертні вироки і їх виконання. Тоді коли у 1960-их роках там було страчено 216 політичних в'язнів, то у 1980-их роках смертю покарано було тільки 11 осіб. Все ж таки звідомлення Міжнародної Амнестії викликало злість кубинського диктатора Ф. Кастра і його помічників.

У СВІТІ

ФІЛІППІНСЬКА ПРЕСА Й ІНШІ засоби масової інформації знову заговорили про страшні злочини комуністичних партизанів з так званої „Нової народної армії", які недавно замордували шість високих урядовців і поранили понад 20 осіб, зовсім невинних і незаанґажованих у політику. Комуністи нападають і вбивають також закордонних відвідувачів і офіційних осіб, які репрезентують свої країни чи свої компанії на території Філіппін. Вбивства комуністів викликають відразу у широких колах філіппінського громадянства.

КЕРІВНИКИ ПІДПІЛЬНОЇ мусулманської групи „Вояки свободи" звільнили із закладу громадянина Федеративної Німецької Республіки 53-річного Рудольфа Кордеса, захопленого в полон 17-го січня 1987 року. Раніше керівники згаданої групи, домагалися звільнення з тюрмы в Західній Німеччині Мохаммеда Алі Гамаді, якого судять тепер у Франкфурті за перехоплення пасажирського літака й іншу терористичну діяльність.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР ЦК КПСС Міхаіл Горбачов, відбувши довші вакації в Криму, знову почав показуватись публічно після шістьох тижнів цілковитої відсутности. Тим разом він разом з жінкою і деякими дорадниками прибув до центрально-сибірського міста Красноярська і там зустрівся не тільки з партійними і урядовими керівниками, але також з громадянами. Від них він почув нарікання на брак помешкань, харчових продуктів і взагалі продуктів першої потреби. „Підіть Міхаіл Сергейовіч до будь-якого магазину і самі переконаєтесь, що там нічого немає", — заявила одна з жінок, присутня на зустрічі з Горбачовим. „Я познайомлений з вашими проблемами і потребами, я знаю про що йде мова", — сказав у відповідь совєтський керівник, обіцяючи незабаром поправити ситуацію.

У СЕРЕДУ, 5-ГО ЖОВТНЯ ц.р., відбудеться загальний всекрайовий плебісцит в Чіле для вибору президента країни. Військова хунта знову висунула не цей пост дотеперішнього президента генерала Авґусто Піночета. Він назав встановити стислу контролю голосуючих льокалів, щоб запобігти фальшування виборів, чи взагалі заколотів біля будинків у яких відбуватимуться голосування. Політичні спостерігачі кажуть, що військова хунта поробила усі заходи, щоб їхній кандидат отримав найбільше голосів у плебісциті.

НА ПРОЦЕСІ У ФРАНКФУРТІ, Західня Німеччина, на якому судять Махоммеда Алі Гамаді, виступив в характері свідка також пілот пасажирського літака американської повітряної лінії ТВА Джан Тейстрайк і заявив: „Я думаю, що саме він (показуючи пальцем на Гамаді) вбив американського моряка-водолаза Роберта Стетема. Я не робив жадних записок і говорю з пам'яті, але деякі обличчя з тієї піратської афери ніколи не забудуться". Як уже інформовано раніше, Стетема вбили на бейрутському летовищі і тіло викинули з літака на бетонову доріжку. Пілот також посвідчив, що Гамаді видавав зарядження і тому треба думати, що він відповідав за захоплення літака. Очевидно, Гамаді заперечив свідчення пілота, а його оборонець намагався „загнати на слизьке" свідка.

ЯСІР АРАФАТ, КЕРІВНИК Палестинської Визвольної Організації, виступить з промовою на повному засіданні Европейського парляменту, який відбуває своє дводенне засідання у Страсбурґу, Франція. Арафат на протязі двох днів буде офіційним гостем згаданого парляменту, тобто матиме можливість зустрічатися з головою і членами цього символічного европейського збору. В гості запросили його соціялістичні посли з різних країн, так звана „соціялістична коаліція", які розпоряджають у 518-членному парляменті 172 місцями. „Ми є згідні зустрічатися з кожним політичним діячем, який зацікавлений у розв'язці близькосхідних проблем і замиренням у цьому районі світу", — заявив лідер соціялістичної коаліції.

ЕСТОНІЯ ВИМАГАЄ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

Москва. — Кореспондент агентства Франс Пресс, покликуючись на повідомлення очевидців і учасників, повідомив про 300-тисячний мітинг, що відбувся в Таллїні.

Формально імпреза, санкціонована урядом, була присвячена щорічному Дню Пісні, однак цього разу пісні змінювалися виступами ораторів, що надали явно політичний характер.

Відомий естонський економіст Тііт Маде заявив кореспондентові Франс Пресс, що у Прибалтиці давним-давно не відбувалося нічого подібного.

До зібраних звернулися відомі естонські письменники, художники, артисти. Головною темою виступів була термінова необхідність прийняття заходів у справі забезпечення економічної, культурної і політичної незалежности Естонії. Газета „Вашінгтон Таймс" пише, що на мітинґу був присутній перший секретар ЦК КП Естонії Вайно Валяс та багато інших партійних діячів.

На пленумі ЦК КП Естонії, що відбувся минулої п'ятниці під головуванням В. Валяса, було схвалено проголошення естонської мови державною, а також повідомлення про запровадження поняття „естонське громадянство".

В. Валяс повторив чергову фразу про те, що реформи в Естонії повинні проводитися зі зрозумінням того факту, що республіка залишається складовою частиною братської сім'ї совєтських народів, однак прийняті пленумом рішення можуть мати далекосяжні наслідки. Пленум, зокрема, звільнив від обов'язків кілька десятків чиновників Державного пляну республіки, керівників сільського господарства і системи радіо та телевізії. Виступаючі відкрито говорили про різке зменшення економічної залежности від Москви, про право Естонії укладати самостійні міжнародні угоди і відкривати за кордоном дипломатичні і торговельні представництва.

Західні коментатори відзначають, що естонський націоналізм має значно більші можливости для самовираження, ніж націоналізм закавказьких республік і Середньої Азії. Національний рух в Естонії носить еволюційний характер, а мітинґи і маніфестації ні разу не приводили до спалаху насилля.

На Заході прийнято вважати, що Горбачов використає Естонію як „ляболаторію" для проведення своїх економічних експериментів. Не виключено навіть запровадження в Естонії національної валюти. Горбачов у такому випадку зміг би встановити балтійський еквівалент Гонґ-Конґу.

Відзначено проф. М. Палія

Лабоок, Тек. (В. Жила). — Весною ц.р., під час річного бенкету Ради вихованців Белойтського коледжу відзначено професора-емерита Миколу Палія званням почесного вихованця й проголошено його першим керівником Катедри ім. Геррі Мура в галузі мов. Проф. Палій, не зважаючи на те, що давно вже вийшов на пенсію, далі продовжує викладати мови.

„Приємно відзначити, — заявив проф. Роджер Голл, президент коледжу, — що вибрано саме цю нагоду, щоб проголосити проф. Палія керівником Катедри ім. Мура". Довгі роки служби проф. Палія включали все, що можна очікувати від професора в ділянці навчання мов.

Катедру, на яку пожертвовано 750,000 долярів, засновано в честь Геррі Мура, громадського діяча й підприємця, який 1986 року вийшов на пенсію як голова Ради правління коледжу.

В АМЕРИЦІ

ЗГІДНО З ПОВІДОМЛЕННЯМ засобів масової інформації відносини демократичних політиків Джессі Джексона і президентського кандидата Майкла Дукакіса значно поліпшилися останніми днями. Заспокоєно тимчасово всі ті поголоски, що Джессі Джексон після демократичної конвенції у Атланті почав голосно нарікати, що Майкл Дукакіс і його прибічники не додержують обіцянок і дальше його не включають в жадні внутрішні пляни Демократичної партії.

НАЙГІРШИЙ ЧАС ПОСУХИ вже пройшов, — заявили речники Департаменту сільського господарства, потверджуючи при тому попередні припущення, що збір збіжжя в країні цього року зменшиться тільки на 31 відсоток. Важливим заключенням департаменту, базуючись на місячних звітах, є й те, що ціни для покупців і прибуток з продажу для фармерів не зазнає драстичних змін.

ФЕДЕРАЛЬНЕ БЮРО статистик і Департамент справедливости подали до публічного відома, що населення федеральних і стейтових тюрем збільшилось на 4 відсотки в перших шістьох місяцях 1988 року, досягаючи рекорду до цих пір — 604,824 осіб. Цікавим є також їхнє спостереження, що зріст тюремного населення жіночої статі зростає з куди більшою швидкістю, ніж тюремне населення мужеської статі.

У ДІТРОЙТІ РЕЧНИКИ автомобілевої фірми Форда заявили, що підносять ціни в пересічному 2.6 відсотка на моделях своїх автомашин на 1989 рік. Їхня підвишка є посередині між піднесеними цінами двох інших американських автомобілевих фірм, бо Крайслер підніс ціни на 2.3 відсотка, а Дженерал Моторс на 2.9 відсотка.

КІНОРЕЖИСЕР ФІЛЬМУ ПРО життя відомого піяніста Ліберачі, що його випускає телевізійна мережа Сі-Бі-Ес, Вил Веллс заявив, що „Ліберачі жив для того, щоб бути в центрі уваги". Він також говорить і про те, що цей самий Ліберачі „був би дуже задоволений тим, що дві телевізійні мережі змагаються між собою за те, щоби розповісти про його життя". Йдеться про те, що телевізійна мережа Ей-Бі-Сі вже закінчила фільм про життя Ліберачі, який має появитися на телевізійних екранах вже 2-го жовтня ц.р.

ЦИТУЮЧИ НАЙНОВІШІ дані про небезпеку, яку собою представляє газ радон і що він є куди більше поширений, як це досі припускали, Уряд видав пересторогу, щоби більшість будинків і мешканевих домів перевірити, яка кількість цього природньо витвореного газу знаходиться в них. Виникла ця пересторога у наслідок того, що згідно зі заявою асистента генерального лікаря ЗСА д-ра Вернона Гока „радоном спричинений пістряк легенів є сьогодні одною з найбільш пекучих проблем здоров'я". Радон це газ без кольору і запаху, який витворюється в наслідок роздроблення урану в земній корі.

У ЛЬВОВІ ВЕДУТЬ СЛІДСТВО У СПРАВІ І. МАКАРА

Ню Йорк (ЗП УГС). — Слідство у справі першого на Україні політичного в'язня перебудови Івана Макара наближається до кінця. Хоча, як зауважив член виконавчого комітету Української Гельсінкської Спілки Михайло Горинь, „щоб засудити Івана, треба бути добрим еквалібрістом". Проте чекісти на Україні завжди відзначалися винахідливістю. Цікаво порівняти дві характеристики, видані на інж. І. Макара майже водночас, з інтервалом в його арешт. Ось що пише керівництво СКТБ на запит прокуратури Львівської області:

„Характеристика інженера-конструктора першої категорії спеціяльного конструкторсько-технічого бюро Інституту прикладних проблем механіки і математики АН УРСР Макара Івана Івановича, 1957 р. нар., с. Галівка Старо-Самбірського району Львівської обл., безпартійного, із селян, освіта вища.

Макар І.І. працює в СКТБ Інституту прикладних проблем механіки і математики АН УРСР з 17 серпня 1987 р. на посаді інженера-конструктора першої категорії. За час роботи проявив себе кваліфікованим фізиком-дослідником з відповідним рівнем математичної підготовки. Поставлені перед ним виробничі завдання виконував, про результати роботи доповідав на науково-технічних семінарах Першої Всесоюзної конференції. Однак, при вирішені виробничих питань намагався відстоювати свою позицію, яка не завжди грунтується на вивченні суті поставлених задач, що приводить до відсутности логічного аналізу, аргументації і зводиться до схоластики.

Макар І.І. брав активну участь у спортивно-масовій роботі відділу. Характерною рисою Макара І.І. є істотна, а деколи й повна некомпетентність в суттєвих питаннях громадсько-політичного і культурного життя, яка тим не менше не стримує його від категоричних суджень стосовно тих питань. Індивідуально-виховна робота, що провадилася з І.І. Макаром, не дала бажаних результатів. Зокрема, на мітингу громадськості м. Львова 7.07.1988 р. він висунув ряд вимог, які суперечать інтересам перебудови. Така позиція Макара І.І. була засуджена колективом СКТБ на загальних зборах 14 липня 1988 р.

Характеристика затверджена на розширеному засіданні адміністрації, партбюро і профбюро СКТБ 11.08. 1988 р. Видана для пред'явлення в прокуратуру Львівської обл.

Директор Комісарчук А.А.

Заступник секретаря партбюро Плотніков М. В.

Голова профбюро Лопатів А.П."

А ось уривки з іншої характеристики І. Макара, якої чомусь не надіслали до львівської прокуратури на її запит. У ній відзначено, зокрема, такі виробничі заслуги І. Макара:

„1. Організація і проведення експериментальних робіт по договору з АПК „Дністер" Жидачівського р-ну Львівської обл. В результаті робіт одержано економічний ефект у розмірі 360 тис. крб.

2. Розробив метод збільшення роздільної здатності зображень, з яким виступив на науково-технічному семінарі СКТБ. Роботу опублікував у вигляді тез на конференції молодих вчених „Актуальні питання космічних досліджень". Робота пройшла конкурс першою. Отримано запрошення на конференцію, яка буде проходити в Москві з 21 до 24 вересня 1988 р.

3. Бере активну участь у семінарах відділу СКТБ Інституту, викликану бажанням глибше розібратись у проблемах, що стоять перед СКТБ та Інститутом.

Викликаний на допит у справі І. Макара, голова львівської філії УГС Богдан Горинь написав заяву такого змісту:

„Прокуратурі Львівської області

Гориня Богдана Михайловича,

(Закінчення на стор. 3)

ТИСЯЧОЛІТТЯ В САН ДІЄҐО

Сан Дієґо, Каліф. — Тут в неділю, 2-го жовтня ц.р., о год. 2-ій по полудні, заходами української католицької церкви Матері Божої Неустаючої Помочі та Ювілейного Комітету Відзначення 1000-ліття Руси-України буде відслужено Архиєрейську Святу Літургію. Торжественну Літургію відслужить Владика Іннокентій Лотоцький, ЧСВВ, у церкві Іммакулята на університетському дворі в Алькаля Парку. Святочний бенкет після Служби Божої відбудеться там же в приміщеннях Університетського центру.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Subscription 1 year $40.00 6 months $22.00 3 months $12.00
UNA members 1 year $15.00 Change of address $1.00 Make check or money order payable to: Svoboda

Postmaster: Send address changes to:
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою.
За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси $1.00
Чеки і „money orders" виставляти на „Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

95 літ на службі народу

Дня 15-го вересня 1893 року появилося перше число „Свободи". У підзаголовку „Свободи" сказано „Часопись для руского народа в Америці". І цей часопис служить українському народові не тільки в Америці, а й в діяспорі, вже 95 літ. Служить вірно, переживаючи із народом всі його радощі і смутки. На жаль, цих останніх більше. Перше число „Свободи" вийшло під редакцією о. Григорія Грушки. Це був час, коли не було ще на американській землі українських світових професіоналів. Священичі родини створили в Україні нову керівну верству, коли давня керівна верства, українська шляхта або ополячилась, або змосковщилась. І в Америці наче символом того часу, коли духовенство стояло за кермою українського корабля, був о. Григорій Грушка. Редаґована ним „Свобода" дала почин створення Українського Народного Союзу, який в першому періоді свого існування був не тільки установою, що мала матеріяльно допомагати своєму членству, але займалася буквально всіма ділянками культурного і господарського життя, включно до влаштування аматорських театральних вистав. „Свобода" неначе народила Український Народний Союз, але „Батько Союз" перейняв „Свободу", як свій орган. Ролі помінялись, але ціль залишилася ця сама для обох цих установ — для Українського Народного Союзу і для „Свободи": служба рідному народові.

95 літ — здоровий кусень часу. За той час перекотилася по світі Перша і Друга світові війни, постала й упала українська ні від кого незалежна українська держава і змінилося не до впізнання обличчя української громади в Америці. Так, як у Львові перше число „Діла" вийшло у 1880 році, спершу з „ять", що читало ь, як „і", згодом з „ї" — з двома точками над „і", так само й „Свобода" знала у своїх дитячих роках „руский" нарід і слово в Америці" кінчалось з „ять". Назва неважна і ще маловажнішим є правопис. Свідомість народу була притуплена довголітньою неволею, але прокинулась і зростала і ніякий чужинецький терор цієї свідомости не вимаже.

В Америці не було ніякого терору, ніякого переслідування, тут царив праведний закон Вашінґтона. Але були кризи; бували прикрі епізоди і для „Свободи" і для Українського Народного Союзу. І тепер не легко. Українська громада в Америці дістала „свіжу кров" і після Першої і ще більше після Другої світової війни, Український Народний Союз не потребує вже турбуватися тими справами, що їх перейняли на себе окремі установи й організації із своїми статутами й власними управами. Проте УНСоюз був і по нинішній день залишився найпершою, найважливішою, центральною установою, яка стоїть у тісних зв'язках і тісній співпраці з окремими науковими, господарськими, жіночими і молодечими організаціями.

Бували кризи і вони ждуть нас у майбутньому. Корчиться громада під невідхильним тиском природної асиміляції і корчиться українська преса. Найпершою українською газетою в Америці не була „Свобода", а була „Америка". Вона появляється і тепер, але вже не як щоденник. „Свобода" була і є репрезентативним українським часописом, вона не тільки інформує й інтерпретує, себто виконує засадничі завдання кожної газети, але й без підтримки від „Свободи" не була б успішною ні одна українська імпреза в Америці, ні одне творче й конструктивне діло. А проте журяться діячі української преси, бо обставини для її існування не кращають, а гіршають. Тисячі української молоді кінчають високі школи, між ними й журналістичні факультети. Але коли вони й знають українську мову і є свідомими свого національного „я", проте не володіють нею так, щоб редаґувати український часопис. Старші вимирають, а на їхнє місце трудно знайти молодших. І коли поставити запит: що буде за 25 років, то трудно знайти радісну, оптимістичну відповідь, хібащо в міжчасі провалиться імперія і відродиться суверенна українська держава.

Покищо життя пливе природним річищем і кожний та кожна виконує діло, що його призначив Господь. І „Свобода" виконує далі свою місію служби народові, а УНСоюз, власник і опікун „Свободи", дбає і дбатиме, щоб можна продовжувати цю службу народові всупереч усім перешкодам, усім негодам, що появлялися і появляються на шляху до його самобутности.

Михайло Кучер

У РОКОВИНИ „ЗВІЛЬНЕННЯ" ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНИ

Мобілізація 1968 року в СССР, як приготування до інвазії відбулася без усякої спроби камуфляжу. Спочатку мобілізацію названо великими маневрами. Покликано до війська велике число резерви. Після маневрів військо залишили в казармах. Під час маневрів велику кількість пального та амуніції сконцентровано на західньому кордоні Совєтського Союзу. Для неуважних і невтаємничених у совєтську дійсність спостерігачів це виглядало імпозантно. Та поза лаштунками справи виглядали зовсім інакше. Резервісти, якщо не служили в армії напротязі десяти років, забували усю військову науку.

Танків справді було багато, але з обслуги часто тільки один водій. Найгірше справа виглядала з піхотою. Туди посилають найгірший людський матеріял, лінивих, неінтеліґентних. Вояки часто не розуміють один одного і майже не знають російської мови. Тяжкою є справа транспорту піхоти на лінію фронту. Звичайно нема потрібної кількости тягарових авт, пристосованих до перевезення війська.

У Совєтському Союзі всі цивільні авта підлягають військовій реєстрації. Коли совєтський чоловік купує авто, його попереджують, що кожного дня авто можуть реквірувати для воєнної потреби. За мобілізації ціле життя Совєтського Союзу припиняється. Всі авта, трактори, бульдозери, екскаватори йдуть до армії. У минулому це не викликало економічної катастрофи. Тепер країна не може сама себе прохарчувати, запасів харчів совєтське населення не має. Совєтський Союз може „виграти" тільки бліскавичну атомову війну. Якщо війна продовжиться довше місяця — Совєтський Союз війну програє.

Колгоспи віддають армії найгірші машини, які довго стояли без ужитку під дощем і снігом. Часто з бідою вони доїздять тільки до мобілізаційного пункту, де залишаються, як купа старого заліза.

Коли піхота отримує „бойову техніку", вона залишається захована в лісах. Це військо виглядає жахливо навіть для всього звиклого совєтського населення. Таке військо називають „дикі дивізії".

Після покликання кадрових старшин і підстаршин до Карпатської воєнної округи — дисципліна „диких дивізій" осягнула такий небезпечний низький рівень, що на допомогу покликано польові трибунали. Вони привернули дисципліну, але не бойову готовість війська.

Військові аташе чужих країн, звичайно, совєтського війська не знають. Ось інвазійна армія стала на передмістях Ужгороду. Війська Варшавського пакту плюс совєтська армія в кілька разів перевищували кількість чеської армії. На останній відправі старшин було наказано буквально: „Кожного дезертира, який буде втікати, треба негайно застрелити". Все одно справа інвазії не була проста. Чеська армія мала совєтську зброю. Якщо б прийшло до бою — могли постати дивні і небезпечні випадки. Щоб тому зарадити на совєтських танках намальовано білі паси. Але на тому не кінець. Білої фарби не вистачило на всі совєтські танки. У марші, щоб дотримати приписову віддаль між танками-танкова дивізія розтягнеться на довжину 150 кілометрів. Тому віддаль між танками зменшено на небезпечну віддаль. З командного гелікоптера, який літав над шляхами, все лунала команда — „Дотягай!". Дороги біля Ужгороду і на чеській стороні були дуже вузькі. Танки і гарматні трактори наїжджали на себе, водії були очманілі від жару в середині машин. Багато танків та інших машин, виходили з ладу і їх стягали на боки шляхів. Часом це були машини із секретними шифровальними приладами. Рови в обох боках шляхів були завалені машинами, що вийшли з ладу. Дороги з совєтського боку були у поганому стані. Порох сліпив очі і перешкоджав диханню. Водій не бачив машини, що йшла попереду. Серед білого дня включено сильні передні світла. Спрага палила вояків. Тоді сталось чудо, як його назвали совєтські вояки. Коли почалася інвазія військо голодувало і його почали годувати „чужими делікатесами", здебільшого консервами американськими, канадськими, французькими та австрійськими. Совєтські вояки жадібно ковтали небачену досі їжу у великій кількості. Це був перший удар по совєтській партійній пропаганді ніби на Заході люди живуть погано.

Коли інвазійні війська дійшли до Словаччини, порох на шляхах зовсім зник — дороги були у доброму стані. Але незабаром прийшли інші несподіванки. „Визволене" населення обкидало совєтських вояків і танки гнилими яйцями, помідорами, яблуками. Почулися зневаги і ординарна лайка. Військо не розуміло ворожого наставлення „визволеного" населення, але його продовжували годувати капіталістичними консервами. Своя була тільки горілка. Старшинам було на-

(Закінчення на стор. 4)

„Не забувайте своєї мови!"

(Слова Тараса Романюка до української молоді з нагоди всеправославного відзначення Хрищення Руси-України в днях 12—14-го червня ц. р. у Гамилтоні. Онт.)

Насамперед хочу передати вам сердечне привітання від християнської молоді в Україні. На жаль, там ми не маємо можливости так вільно і радісно святкувати наше спільне 1000-ліття. На жаль, там і досі релігія і Церква знаходяться в підневільному становищі, котре виключає навіть саму можливість вільно відстоювати свою віру в Бога.

Не дивлячись на нову політику т. зв. гласности і перебудови, українські національні Церкви в СССР надалі залишаються під забороною, не зважаючи на численні заклики і відозви щодо їхнього відновлення. Дуже часто в цьому пляні виступає наша національно свідома молодь.

Я всього два тижні тому, як покинув межі СССР, і тому досі знаходжуся під величезним враженням, яке справив на мене Захід взагалі і волелюбна Канада, зокрема. Мені навіть не зовсім віриться, що я знаходжуся тут, серед вас, що можу бути учасником цих величних, по-справжньому національних відзначень 1000-літнього ювілею Української Православної Церкви. Одночасно мене огортає великий смуток за щойно втраченою батьківщиною, в яку мені немає повернення в наслідок постійних переслідувань і провокацій властей, які я зазнав протягом своїх 29 років. Одначе, я зовсім не наміреный втрачати з Україною духовний контакт і тому вірю, що, раніше чи пізніше, мені все таки вдасться туди повернутися, коли дозволять на це політичні обставини.

Тут на оселі „Київ", де завдяки стáранням української православної громади створена начебто маленька Україна, де навіть сама природа багато в чому пригадує українську, особливо відчутні ті можливості, які створені в діяспорі для збереження української національної і релігійної традиції. Я щасливий, що бачу ваші впевнені променисті обличчя, вашу небайдужість до долі своєї батьківщини.

Від імени своїх земляків в Україні передаю вам ще раз сердечне вітання-подяку за це і закликаю вас і надалі не забувати свого українського імени, своєї православної традиції і, що особливо важливе, своєї української мови! Адже людина, втрачає свою рідну мову, втрачає національний дух, перетворюється, як прийнято називати у нас, в духового банкрута, тобто безбатченка, котрий поступово відходить від своєї батьківщини. Для українця це найстрашніша трагедія. І тому недостатньо проявити до України лише, так би мовити, фолкльорно-етнографічний інтерес, який відчувається серед вас, треба вирощувати в своєму серці той істинний духовий потяг, при якому батьківщина стає понад усе, в тому числі, понад своє власне „я"!

Патріотично настроєна молодь в Україні з великою надією дивиться на вас, як на своїх майбутніх соратників в боротьбі за національне визволення, котрі можуть зробити для України не менше, а подеколи і більше, ніж в тамтешніх умовах. Тому тут, у вільному світі, де українська ідея має своє повне самовираження, нам так необхідна наша тверда патріотична позиція у цей дуже відповідний час. А час на Україні, можна сказати передреволюційний, як і в інших республіках СССР. Отож, необхідно уважно стежити за подіями, які там відбуваються, якомога частіше приїжджати в Україну, не боячись при тому відкрито спілкуватися із дисидентами, які в тих умовах являють собою найбільш передову, найбільш революційну частину суспільства. Звичайно, покищо їх там не так багато, як цього хотілося б, але лави їх зростають, успіх в нашій духовій боротьбі неминучий уже в недалекому майбутньому! Не проґавмо цей історичний шанс, в ньому люди нашого покоління зможуть відіграти вирішальну ролю!

Нехай спонукує нас на цю святу справу наш славний тисячолітній ювілей Української Церкви, вся багатовікова громадянська і релігійна традиція України! І пам'ятайте, що Україна з великою любов'ю і надією дивиться на вас, як на своє майбутнє, а це, по-моєму, найголовніше! Не забуваймо про це на всіх дорогах нашого життя, куди б не закинула нас наша немилосердна доля!

Юрій Р. Рибак

ПРО ОПІНІЮ ПОКУПЦІВ

Несподівана статистика виявляє, що пересічно четвертина всіх закупів створює проблему, в тому 37 відс. новозакуплених автомобілів, коло 40 відс. домашнього устаткування та направки автомашин. Не проминено теж харчових продуктів, які створюють 65 відс. проблем. У практичному житті числа є нижчі, бо не всі пошкодовані чи невдоволені формально жаліються, а лише 30 відс. добиваються правди. Решта, себто 70 відс., нічого не робить у цьому напрямі, мовляв не оплачується шкіра за виправу, бо це тільки забирає зайвий час і енергію, а що найважливіше покупці не знають куди точно вдатись, щоб отримати відшкодування. На маргінесі додаймо, що одна п'ята осіб, які користуються електрикою, водою, газом і телефоном платить „на сліпо" у свою некористь, бо не перевіряє рахунку. У загальному неточності не є навмисні і часто бувають компюторські помилки, які давніше називали канцелярійними (клерікал). Позитив зажалень є в тому, що їхній ініціятор скоро справляє помилки, коли про це довідається.

Кожний бо чесний продуцент чи купець бажає виробити собі якнайкраще ім'я і вдоволити сталих покупців. Від їхньої стабільности залежать не тільки його зиски але й довге існування підприємства. Тому саме він не лише слідкує за реакцією одиниці але теж звертає серйозну увагу на загальну опінію покупців, що її репрезентують різні організації чи приватні установи.

На основі літератури, що її передала філядельфійська фірма „The Consumer Network Inc." можна познайомитися з технікою збирання та оформлення опінії покупця. Остаточний вислід появляється у місячнику „Шарпер Ріпорт", який передплачують продуценти, доставці опакування, реклямові агенції, супермаркети та торговельні організації. Найбільш уваги присвячує місячник проблемам „супермаркетів", вони бо є центром найчастішого закупу і головним джерелом заспокоєння родини харчами та продуктами першої потреби.

Згадана фірма вже здобула собі загальне признання, бо стала джерелом аналізи ринку для більших компаній та важним голосом споживачів. З цією ціллю вона користає з услуг 4,500 панелістів американської діяспори. Панелісти, це особливо вибрані особи на час півтори року. Це меткі покупці, які рішаються на купно самі і не підпадають під вплив реклями... Коло однієї тисячі панелістів отримують потрібні вказівки, де звичайно йдеться про оформлення опінії відносно характеру товару, його уміщення, вигляду, якости, ціни і т. п. І це не легка справа слідити за новими продуктами, бож у самій харчовій бранжі лявіна яких 10,000 харчових варіянтів річно засипує ринок! Нинішні панелісти є властиво предтечами завтрішніх покупців. Колись потрібно було кілька років на те, щоб споживачі змінили звичку харчування, нині це забирає не цілий рік і з цим мусить рахуватися постачання.

У загальному проблема здоров'я стає зараз рішальним у виборі харчів. Тут у зв'язку з овочами та городиною, йдеться про охорону від залишків хемікалій („Pesticide Residue"), що вживають для винищення комах та буряну. А всіх тих що переходять на свіжий харч додатково остерігають перед від'ємним впливом штучних добрив. Тому й пропагують продукти з Каліфорнії та Тексасу, що їх вирощують органічно, себто без допомоги штучних хемікалій... Колись люди рахували кальорії нині радше шукають за здоровим, свіжим харчем, що можна знайти у т. зв. салаткових барах. Ці бари — це нова конкуренція для популярної досі замороженої городини.

А ось деякі опінії покупців, що їх подано до загального відома. І так: купони, це додаткова праця. Продуценти навмисно підвищують ціну, щоб викликати купонами оказію на дешевше купно. У вислідi закуп без купону є властиво субсидією для тих, що їх вживають... Дата на опакуванні, що подає свіжість і ужитковість товару повинна бути читка і виразна... Продавці і ті, що дотикають неопакований товар повинні носити пластикові рукавички... Саме назначення „no cholesterol" на продуктах, що мають сатурований товщ не є задовільним поясненням повинно подаватись відношення (ratio) сатурованого до несатурованого товщу... А вже найбільше критикують „кашу" популярно відома як „cereals". Покупці вважають, що ціни є неприродно високі і то без оправданої причини, хіба тільки тієї, що люди готові платити. І коли загал покупців вважає цей продукт дуже практичний як сніданок, то менше практичним є його опакування, яке хоч є прекрасним предметом реклями має тенденцію скоро перехилюватись на столі і йти людям на нерви...

Дуже прихильну опінію отримують продукти легкої закуски („snack food") та для вжитку в мікрохвилевій печі („microwave oven").

Додаймо до цього всього, що опінія є опінією і часто в ній багато суб'єктивізму. Одначе є люди, які йдуть за опінією інших і їм це подобається, бо іншим подобається. Іншими словами вони стараються йти з життям і не показувати себе старомодним. Все ж таки не слід забувати, що опінія є висловом більшости, хоча голосна опінія меншости має теж свій вплив.

Хто слідкує за телевізійною станцією Сі-Бі-Ес певно познайомився з популярною програмою „60 хвилин". Вона закінчується коротким коментарем, що його подає Енді Руні. Одного разу він обговорював нові продукти. У висновку він подав із гумором таку опінію: Новий продукт відрізняється тим, що має менше розміром опакування, чим старий продукт, і це все за... вищу ціну.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

НЕВЖЕ КОЗАКИ БУЛИ СНОВИДАМИ Й СНОХОДАМИ?

Має рацію Корнель Крупський, що „Засвіт встали козаченьки в похід з полуночі" не посідає логічного глузду і навіть січові характерники не потрапили б утяти такої штуки, щоб козаки наперед вирушили в похід (опівночі), а щойно потім (досвіта, на світанку) прокинулися зі сну, хіба, що були б сновидами чи сноходами.

В тлумачному „Словнику української мови" (т. IX) під гаслом „світ" (у значенні „світло", „ясність"), яке займає 6 і 1/2 колонки великого формату немає комбінації „засвіт" (у розумінні „досвіта").

Під літерою „з" (т. III) подано „засвітла" з поясненням: „до настання темно-

(Закінчення на стор. 4)

Д-р Михайло Боровик

ГАЛИЦЬКА МИТРОПОЛІЯ — ЇЇ ІСТОРИЧНИЙ НАРИС

I.

До найбільшої могутньости дійшла Княжа Київська Держава за панування великого князя Ярослава Мудрого. За час його панування він державу розбудував і укріпив, видав збірник законів „Руська Правда". З ростом держави росла й Українська Церква. Однак не минуло й двісті років від смерти цього великого князя, як Київ обернувся в руїну. Перший дошкульний удар Київській Державі завдав Андрій Боголюбський 1169 року, син Суздальського князя Юрія Довгорукого і внук Володимира Мономаха. Після пограбування Києва Андрієм Боголюбським, якого Російська Православна Церква проголосила святим, друге знищення Києва довершив татарський хан Батій у 1240 році.

Занепад Києва відбився дуже болюче на нашому церковному житті. Коли прийшов наступний митрополит Кирило, то в Києві застав пустку. Якийсь час митрополит перебував у Галичі, а після переїхав на північ, до Володимира Суздальського, а після до Москви. Процес відокремлення удільних князівств, що почався вже при кінці XI сторіччя, тепер після знищення Києва ще більше поширився. Найперше відокремилися західньоукраїнські землі, а на початку XII сторіччя також північнозахідні й сюди помалу переходить центр української Церкви (Київської митрополії).

Найстаршим галицьким єпископством є Перемиське, що постало десь у першій половині XI сторіччя, а може раніше, щодо єпископства у Галичі, то воно припадає пізніше, на початку XII сторіччя, з того часу маємо медалю з написом єпископа Косми з Галича (по-грецьки). З історії знаємо, що в Галичі існувала епархія за князя Ярослава Осьмомисла, відомий в „Слові про Ігорів Похід" 1156 року. Першим єпископом був Олексій, а наступником був Косма, що про нього згадує Іпатський літопис під 1156 роком, а після слідували інші, а особливо Холмська заснована королем Данилом 1235 року, хоч поселення тут було раніше, а навіть існувала катедра, заснована Володимиром Великим. Усі епархії входили в склад Київської митрополії.

Про Галицьку митрополію маємо повніші дані, хоч деякі історики допускають, що Галицька митрополія існувала вже в XIII сторіччі. Після зруйнування Києва на митрополичому престолі сидів грек, якого з Києвом ніщо не в'язало, він переніс осідок митрополії до Володимира над Клязьмою, на Суздальщині в 1299 році, це був тяжкий удар по Київській митрополії. Отже оснування нової митрополії для Галичини й Володимирії стало майже необхідне. Суздальські князі добули собі рішальний вплив на управу цілої Руської Церкви, а це викликало неохоту галицьких князів і застановило їх робити заходи в Царгороді про заснування митрополії в Галичині, але ці заходи не були успішні за князя Лева. Щойно його синові князеві Юрієві І-му вдалося довести справу до успішного кінця.

Року 1303 золотою буллею грецького цісаря Андроника Палеолога і грамотою патріярха Атанасія, якою повищено єпископство Галича до ступеня митрополії і визначено їй 81-ше місце між усіма митрополіями царгородського патріярхату. До Галицької митрополії належало п'ять епархій: Галицька, Перемиська, Володимирська, Холмська, Луцька і Турівська. Утворення нової митрополії — доказ значної сили Галицько-Волинської держави, бо тоді Царгородський патріяхат давав згоду на те тільки визначним володарям. Тогочасні літописці характеризують часи Юрія І-го, як епоху добробуту і розвитку держави, що „процвітала обильністю і славою". Митрополит за княжих часів мав великий авторитет, навіть не зважаючи на те, що він майже завжди був чужинець, в початках, це був грек. За сильної князівської влади він уважався другою об'єднуючою силою великих просторів держави.

Суздальські князі і Києво-Володимирські митрополити робили всі заходи, щоб зліквідувати Галицьку митрополію.

Першим Галицьким митрополитом був грек Ніфонт. Про його життя і діяльність не знаємо нічого. На митрополичому престолі сидів недовго, бо вже за два роки пізніше, 1305 року він помер. Після смерти Ніфонта король Галичини і Володимирії Юрій І-ий вислав Петра, ігумена Спаського манастиря, на рукоположення до Царгороду. Патріярх посвятив Петра на Галицького митрополита. В тому часі несподівано склалась така ситуація, що й Київсько-Суздальський митрополит Максим помер. Патріярх дав Петрові поширений титул митрополит Київський і „всея Руси". Така соломонівська мудрість і розв'язка не сподобалася ні галицьким князям ні українським єпископам. В тому часі ішла боротьба між північними князями за митрополичий престіл. Митрополит Петро відіграв у порахунках визначну ролю, він став по стороні Московського князівства себто Івана Калити, а також у 1320 році переніс столицю митрополії до Москви.

Це був не абиякий удар по амбіціях Галицько-Волинських князів та боярства. Галицьким митрополитом став Гавриїл, що, мабуть, ще за життя митрополита Петра сидів на галицькому престолі, одначе вже при кінці 1327 року він помер. Уже в 1329 році зверхність над епархіями Галицької митрополії мав Московський митрополит (Київський і всея Руси), грек Теогност. Деякі джерела подають (о. Федорів), що на Галицькому престолі засів Теодор, який був раніше галицьким єпископом, а митрополитом став у 1331 році, однак владу митрополита він почав виконувати щойно від 1341 року. Після його смерти 1347 року Галицьку митрополію дефінітивно скасовано.

Грецьким патріярхам було байдуже, чи буде Галицька митрополія існувати, чи ні. Московський митрополит Теогност ураз із князем Симеоном Горним (син Івана Калити) ще за життя галицького митрополита Теодора в 1345 році вислали посольство, зі певною сумою грошей, до патріярха та проголосили скасувати Галицьку митрополію. Патріях почекав на смерть митрополита Теодора, і як лиш він помер, митрополію скасовано.

(Продовження буде)

ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРИСТИЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ: ЧИ ВИ ВЖЕ ЗГОЛОСИЛИСЯ НА ПОЇЗДКУ ДО ВАШІНҐТОНУ 7-9-го ЖОВТНЯ? ЯКЩО НІ, ЗРОБІТЬ ЦЕ НЕГАЙНО!

Відбувся...

(Закінчення зі стор. 1)

ня Тисячоліття Хрищення Руси-України, як теж тих суспільно-політичних рухів, що відбуваються в Україні під сучасну пору.

На внесок інж. Володимира Зуляка вибранок Президію з'їзду в такому складі: д-р Богдан Шебунчак, голова, мгр Микола Яшко і інж. Василь Нагірняк заступники голови, мгр Михайло Середович і Петро Байбак, секретарі. Відчитанок програму яку прийнято з деякими змінами і доповненнями. Прийнято протокол з останнього з'їзду, прочитаний і перевірений Верифікаційною комісією. Вибрано з'їздові комісії: Верифікаційну, Номінаційну, Резолюційну, Організаційну, і Господарсько-фінансову. Звіти з діяльности Центральної Управи подали голова д-р М. Пап, заступник голови Володимир Процик, секретар мгр Володимир Яців, скарбник інж. Ярослав Жмуркевич, господарський референт Степан Селешко і референт суспільно-громадських справ інж. Михайло Нич, як також член Контрольної комісії Леонід Веремієнко. Були питання і дискусія, що відносились до проблем внутрішньо-організаційних як теж до проблем на суспільно-громадському відтинку. На поставлені питання дискутантам відповідали задоволяючо звітодавці.

Відтак були звіти з'їздових комісій, які прийнято по довшій дискусії з деякими змінами і доповненнями.

По уділенню абсолюторії Контрольною комісією уступаючій управі, вибрано Центральну Управу в такому складі: проф. д-р М. Пап, голова, мгр М. Середович, і інж. Володимир Зуляк заступники голови, мгр В. Яців, секретар, інж. Я. Жмуркевич, скарбник, проф. Наталія Пазуняк, референт культурно-освітній інж. М. Нич, референт суспільно-громадських справ, Бронислава Скорупська, пресовий референт, мгр М. Яшко, організаційний референт, С. Селешко, господарський референт, вільні члени: інж. Степан Білий, Микола Кавка, мгр Роман Ґелеткевич, адв. Евген Луців і інж. В. Нагірняк; Контрольна комісія: інж. Омелян Суховерський, Л. Веремієнко, Петро Дзюба, В. Петрівський, Мирослав Роговський, Михайло Хомин і Іван Яремчук; Товариський суд: Володимир Ревюк, Андрій Ґелеткевич, Петро Ґенгало, Василь Марущак, і Микола Ящук.

Д-р Б. Шебунчак відчитав привіти від відділів і делегатур, а деякі делегати особисто складали свої привіти і побажання. На кінець з'їзду переобраний голова д-р М. Пап подякував за вибір, і сказав, що буде старатися вив'язуватись із тих завдань які зобов'язують його статутом і буде працювати для добра цієї заслуженої суспільно-політичної організації.

Вечером цього дня вшановано почесного голову ОДВУ Володимира Різника святочною вечерою, на якій відповідне слово сказав д-р Б. Шебунчак, подаючи не тільки біографію заслуженого почесного голови, але також його невтомну працю, що йшла на добро Организації Державного Відродження України і українській спільноті в ЗСА. На кінець цієї святочної вечері члени ОДВУ і гості відспівали ювілятові многоілітствіє

В програмі активностей, що відбувались на оселі при кінці довгого кінця тижня, відбулось відзначення 50-ліття трагічної смерти св. п. полк. Є. Коновальця в неділю після Служби Божої і Панахиди, які відправив о. Богдан Левицький. Під час Служби Божої і Панахиди співав хор поселенців під керівництвом Василя Пізара. Потім в залі оселі відбулось відзначення трагічних роковин. Слово про основника ОУН та його життя сказав проф. д-р М. Пап. У своїй доповіді він підкреслив важливі факти з життя полковника, який посвятив своє життя для українського народу.

В мистецькій частині був виступ декляматорки Володимири Кавки. Слід підкреслити, що підготовою цього поминального відзначення, включно із декорацією сцени зайнявся Микола Кавка, який вложив багато праці, щоб виконати повірене йому завдання.

В неділю, по полудні відбулась зустріч членів Комітету Оборони і Допомоги політичним в'язням в Україні і громадян із борцями за людські і національні права українського народу, — з Оксаною Мешко, Стефанією Гнатенко, Петром Рубаном, д-р Ніною Строкатою, Стефанією Січко і д-ром А. Сверстюком і його дружиною Марією. Ведуча програмою зустрічі проф. д-р Н. Пазуняк представила гостей з України, підкреслюючи важливість цієї зустрічі для членів КОД і членів української спільноти. Слово про Комітет Оборони і Допомоги політичним в'язням в Україні сказала голова цього комітету, визначна суспільно-громадська діячка Павлина Різник, яка підкреслила важливість цієї ділянки, яку виконують члени комітету вже 20 років.

Від гостей сказала своє слово Оксана Мешко, дякуючи за матеріяльну і моральну допомогу в'язням сумління, які страждають по в'язницях за людські і національні права свого народу.

У неділю, спільною святочною вечереою відзначено Тисячоліття Хрищення Руси-України. Слово у зв'язку з цим відзначенням сказала проф. д-р Н. Пазуняк. Вечерю закінчено молитвою, яку відмовив о. Б. Левицький разом з учасниками.

У Львові...

(Закінчення зі стор. 1)

Львів-54, Кульчицької, 15, кв. 94. Праця: Львівська картинна галерея, старший науковий працівник.

В останні 2-3 роки в багатьох республіках СРСР, у тому числі й на Україні, почав зароджуватись і успішно розвиватись (більшою чи меншою мірою, залежно від специфічних умов) демократично-патріотичний рух за перебудову. „Перебудова, гласність, пише газета „Правда" за 30 серпня 1988 р., — підняла активність людей, розбудила їх надії, вивільнила суспільну енергію". Ці слова стосуються не тільки Естонії, де активно проходить „переосмислення і аналіз історичного минулого, інтенсивний пошук нових форм участи трудящих в управлінні республікою", але й України, її провідних міст.

Протягом червня-липня 1988 року у Львові відбувся ряд мітингів, на яких громадськість міста обговорювала важливі питання соціяльного, національного і культурного будівництва. Мітинги стали місцем колективного пошуку способів розв'язаня багатьох проблем. Під час велелюдних мітингів люди почали позбуватися страху перед опудалами політичних звинувачень, якими їх лякали в часи сталінізму і брежнєвщини. Така активність пробудженого народу викликала лють бюрократів. В наростаючому демократичному русі за перебудову, в неподиноких проявах громадянської мужності вони відчули загрозу для своїх незаконних привілеїв. Скоординувавши дії, бюрократія спрямувала проти учасників мітингів міліцію, шосту роту спеціяльного призначення, вишколених рвати людей собак, КҐБ, суди, прокуратуру, не гребуючи застосуванням грубої фізичної сили, як це було під час жорстокої розправи над народом 4 серпня цього року.

Саме в цей день зранку був заарештований львівський інженер Іван Макар. У зв'язку із затриманням у прокуратурі, не був він і на мітингу 28 липня. Що ж стосується його участи у червнево-липневих мітингах, то вони не заборонялись владою. Навпаки,представники влади стояли поруч із головою ініціятивного комітету, одним із ведучих мітингів Іваном Макаром. Але чомусь ніхто із владумаючих не спромігся вступити в дискусію з приводу піднятих проблем. Чи не тому обласна прокуратура — надійна захисниця львівської інтелектуально недолугої бюрократії — завела кримінальну справу на активістів мітингів, відрядивши перед тим аж у Харків своїх представників для захисту злочинної діяльности колишнього голови Облпрофради Пижика, про що писалоcя у всесоюзній пресі.

Зрозуміло, що прокуратура, яка стала на захист беззаконня, яка не завела кримінальної справи за фактом жорстокої розправи над мирним населенням 4 серпня 1988 року, не може водночас бути на сторожі законности. Найкращий доказ цьому — справа Макара. Достатньо ознайомитися із статтею 187-3 КК УРСР (за якою його звинувачують), щоб переконатися, що Іван Макар не порушив жодного пункту цієї статті, як не порушив і інших законів діючого законодавства. Безпідставний у зв'язку з відсутністю складу злочину арешт можна пояснити тільки одним мотивом — намаганням відвернути увагу громадськости від злочинів привілейованої касти, новоутвореного класу бюрократії ,який в особі обласної прокуратури має надійного захисника.

У зв'язку з тим, що арешт Івана Макара є свавільним актом, а також у зв'язку з тим, що не знаю жодного факту, який би свідчив про порушення Іваном Макаром діючого законодавства відповідати на запитання працівників львівської прокуратури відмовляюся.

1 вересня 1988 року

Богдан Горинь"

Тимчасом майстри темних справ нишком розпускають чутки, що Іван Макар, мовляв, або провокатор, або дурень. Видно, вчорашні ярлики типу „антирадянщик" або „ворог народу" не відповідають духові перебудови.

ЗАХІДНІ ДИПЛОМАТИ у Пакістані, покликаючись на добре поінформовані джерела, повідомляють про те, що в кінці минулого тижня бойові відділи антикомуністичних партизанів муджагедінів оточили і захопили в полон два гарнізони урядового афганського війська у південно-західній частині Афганістану. Тим самим муджагедіни відкрили шлях до наступу на друге після Кабулю місто Кандагар. Під час цієї акції повстанці захопили також велику кількість зброї й амуніції, а також чимало легких і тяжких автомобілів та запаси пального. З інших джерел стало відомо, що комуністичний уряд президента Наджібулли перекидає до Кандагару більші військові частини і це потверджує, що наступ на Кандагар відбудеться незабаром. Поспішно нібито доставлено до Кандагару також 500 совєтських вояків шляхом летунського десанту.

У ТРЕТЮ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Дорогого
МУЖА, БАТЬКА І ДІДУСЯ

св. п.

ТЕОДОРА ЕЛІЯШЕВСЬКОГО

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ

в неділю, 18-го вересня 1988 р. о год. 12-ій дня
в українській католицькій церкві
Благовіщення ПДМ у Філядельфії, Па.
1206 Valley Road

У глибокому смутку просить про молитви за Покійного
дружина — МАРІЯ з дітьми і внуками

У ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Дорогого і Незабутнього
ЧОЛОВІКА, ТАТА І ДІДУСЯ

бл. п.

Миколи Николина

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ і ПАНАХИДИ

Субота, 17-го вересня 1988 р. о год. 11-ій ранку
на цвинтарі св. Духа в Гамптонбурґу, Н. Й.
Неділя, 18-го вересня 1988 р., о год. 4:30 по пол.
у церкві св. Юра в Ню Йорку, Н. Й.
Неділя, 18-го вересня 1988 р. в Люрді, Франція.

Про молитви за упокій Його душі просять:
дружина — ПАРАСКЕВІЯ
з доньками, зятями і внуками

З болем повідомляємо, що дня 29-го серпня 1988 р.
відійшов у Вічність на 72-му році життя

наш Найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО, ДІДО, БРАТ І ШВАҐЕР

бл. п.

Антін М. Яцишин

ПОХОРОН відбувся 1-го вересня 1988 р. з похоронного заведення Головчака до собору св. Йосафата в Пармі, Огайо, звідки Тлінні Останки перевезено на цвинтар св. Петра і Павла в Пармі, Огайо.

В глибокому смутку:
дружина — ЛЮБА
донька — ОЛЕНА
сини —
ТАРАС
ІГОР з дружиною КАНІ і доньками
ХРИСТИНКОЮ і СОФІЄЮ
сестри —
КАТРУСЯ ШОКАЛЮК з дітьми
та внуками
ОРИСЯ РУДЕНСЬКА з мужем ІГОРЕМ,
дітьми та внуками
брат — ЙОСАФАТ
та ближча і дальша Родина в Америці
та Україні

У глибокому смутку повідомляємо,
що дня 8-го вересня 1988 р. відійшов несподівано від нас
у Вічність

наш Найдорожчий

ЧОЛОВІК, БАТЬКО, ДІДО І БРАТ

бл. п. д-р

ІВАН ЯРОШ

ПАНАХИДА була відправлена в неділю, 11-го вересня 1988 р. в похоронному заведенні Литвин і Литвин.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися дня 12-го вересня 1988 р. в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж.

Тлінні Останки поховані на українському православному цвинтарі св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Дружина — ОЛЕКСАНДРА
Дочка — ОКСАНА з чоловіком БОРИСОМ
і дітьми МАРЧИКОМ, ДІЯНКОЮ
і АНДРІЙЧИКОМ
Сестри — ЄВГЕНІЯ й ІРИНА з родинами
в Україні
Свати — МИРОСЛАВА і БОГДАН
БУРАЧИНСЬКІ
Шваґри — НАДІЯ і ЯРОСЛАВ БІГУНИ
з дітьми

Український Краєвий Центр: Історично-Інформаційна Мережа АНЧЕЙН
43 Мидленд Плейс, Нюарк, Н. Дж. 07106

АНЧЕЙН улаштовує

ГРОМАДСЬКІ ВІЧА

темою яких є

СУД і ВІДКЛИК ІВАНА ДЕМ'ЯНЮКА В ІЗРАЇЛІ

Прийдіть на віче, яке відбудеться у вашій околиці.
Прийдіть і довідайтеся про найновіші події в справі І. Дем'янюка.
Прийдіть з моральною підтримкою та з фінансовою допомогою для продовження оборони Івана Дем'янюка.

Промовці на вічах:

Д-р Б. Витвицький — адвокат і публіцист
І. Дем'янюк, мол. — син Івана Дем'янюка
Д-р М. Куропась — дорадник в етнічних справах колишнього през. Форда
В. Літинський — голова відділу АОЛПУ в Олбані-Трой
Адв. А. Лозинський — адвокат
Е. Нижник — зять І. Дем'янюка; през. Оборонного Фонду
Б. Ольшанівська — голова АНЧЕЙН
Й. Онужек — постійний обсерватор на суді І. Дем'янюка
Адв. Т. Романків — адвокат
Адв. П. Чумак — оборонець І. Дем'янюка
Адв. Й. Шефтель — оборонець І. Дем'янюка

Дати і місцевості:

ТРЕНТОН — субота, 17-го вересня 1988, 7:00 веч. Український Народний Дім, 477 Джеремая Авеню, Трентон, Ню Джерзі.

ДІТРОЙТ (ВОРРЕН) — субота, 17-го вересня 1988, 7:00 веч. Укр. Кат. Школа Непорочного Зачаття, 29500 Вестбрук Стріт.

САВТ БАВНД БРУК — неділя, 18-го вересня 1988, 12:00 дня. Церковна заля Української Православної Церкви св. Андрія.

КЛИФТОН — п'ятниця, 23-го вересня 1988 , 7:30 веч., Українська Правосл. Церква св. Вознесіння, 655 Брод Стріт.

НЮАРК — субота, 24-го вересня 1988 4:00 по пол. Руханкова заля Укр. Кат. Церкви св. Івана Хрестителя, 762 Сенфорд Авеню.

ВІЛМІНҐТОН — неділя, 25-го вересня 1988 2:30 по пол. Заля Укр. Православної Церкви свв. Петра і Павла, 1406 Філядельфія Пайк.

ВАШІНҐТОН — п'ятниця, 30-го вересня 1988 7:30 веч. Заля Українського Кат. Т-ва св. Софії, 2615 30-та Ст. Н.В.

БАЛТІМОР — субота, 1-го жовтня 1988 6:00 веч. Церковна заля Укр. Кат. Церкви св. Михаїла, Істерн і Монтфорд Авеню.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ — неділя, 2-го жовтня 1988 4:00 пол. Український Культурний Центр, 700 Сідар Ровд, Челтентем.

Якщо шановні жертводавці не зможуть бути на зустрічах то пожертви просимо посилати на адресу:

John Demjanjuk Defense Fund
P.O. Box 92819, Cleveland, OH 44192

ПОВІДОМЛЕННЯ Адміністрації „Свободи"

ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІ ОРГАНІЗАЦІЇ І ПООДИНОКІ ОСОБИ,

ЩО АДМІНІСТРАЦІЯ НЕ БУДЕ ПОМІЩУВАТИ ЖАДНИХ ОГОЛОШЕНЬ

якщо попередні рахунки **НЕ БУДУТЬ ВИРІВНЯНІ**

Окремих листів у тій справі не будеться відписувати.

ВСІ РАХУНКИ МУСЯТЬ БУТИ ЗАПЛАЧЕНІ ДО 15 ДНІВ ВІД ДНЯ ПОЯВИ.

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ!

Лишається дуже мало часу для приготувань до гідного відзначення найбільше величної події української історії, 1000-ліття прийняття християнства українським народом.

Допоможіть своєю скорою і щедрою пожертвою виконати всі заплановані акції Крайового Комітету Тисячоліття Християнства в Україні.

Чеки проситься виставляти на: UUARC, INC. — MILLENNIUM OF CHRISTIANITY IN UKRAINE FUND та висилати на адресу: 1319 W. Lindley Avenue, Philadelphia, Pa. 19141

Пожертви звільнені від уподаткування.

Складаю (складаємо) пожертву в сумі ______

Посвідку проситься виставити на ______
(по-англійськи) ______

та переслати
на адресу ______
(по-англійськи) ______

Дата ______

Підпис ______

В пам'ять Люби Сухої

Зі Львова наспіла вістка про смерть Люби Сухої, знаного музейника-етнографа, дослідника українського фолкльору. З цеї ділянки написла кілька праць. Займалася також філятелістикою, а маючи добрі колекції виставляла їх на виставках, де діставала відзначення.

Люба Суха померла 16 травня, 1988, після складної недуги, в присутності молодших приятелів, Галі, Степана, Олюні і співмешканки Данусі, які занялись похороном.

Як пишуть зі Львова, Люба Суха разом з друзями бувала весною ще на всіх Шевченківських концертах і на виставах, дарма, що недуга скрито почалась. Сподіючись смерти, ще за життя зробила заповіт, щоб розділити свої скромні пожитки між чотирнадцятьма особами, та зладила листу осіб, котрих просила повідомити про її смерть, а декого й лишила заадресовану конверту. Як свідома громадянка, попросила здати її рукописні праці в історичний архів, щоб люди могли ними користуватися, продовжувати її справу. Була до останніх днів своїх невтомною трудівницею на ниві рідної культури. І ще в листі додають, що Люба Суха вже будучи на емеритурі зібрала понад 900 обрядових пісень на Львівщині. Її праці є цитовані у бібліографічних списках сучасних етнографічних видань в Україні.

Л. Суха в молодшім віці

У зворушливому листі приятелі пишуть: „Похоронили ми її на новому Голоському цвинтарі, серед квітучої травневої зелені. Багато гарних слів на прощання було сказано над могилою знайомими, приятелями, співпрацівниками. Похоронили по-християнськи. На закінчення заспівали сумну прощальну пісню „Чуєш брате мій". Залишили свіжу могилку, а на ній море квітів. Довго-довго нам всім буде бракувати надзвичайної людини, доброї нам п. Люби".

Прикра ця вістка для тих, що пам'ятають Любу Суху із гімназії СС. Василіянок у Львові чи університетських студій, а зокрема товаришками із тої самої кляси, яких кілька ще живе в ЗСА і Канаді. Автор листа зі Львова просить прислати хоч дрібні спогади, щоб доповнити біографію Люби Сухої. Може й зможуть вони причинитися дещо для поставлення пам'ятника на могилі, який приятелі у Львові хочуть через рік встановити.

Із давнішого листа Люби Сухої відомо, що писала на різні теми, як от: художній метал, народні промисли, свята, звичаї й обряди, писанки, музичні інструменти, побут селян дорадянського і радянського періоду, українське народне мистецтво (до монографії „Українці", яка залишилась в макеті). Також мала десятки виступів, доповідей на різних конференціях, рецензії тощо. Жалувалась, що не все могла друкувати, але зберегла рукописи, які й перейшли до архіву.

(Подала Дора Біленька Рак)
17 A. Oberlin St.
Maplewood, N.J. 07040

Заввага: Д.Б.Р. має адресу куди писати у Львів.

„...Бо я любив свій народ"

Вінок на могилу ієромонаха М. Маркова

„Я посвятив своє життя Богові й народові... Я замінив кріс на хрест... Я став місіонером і пішов у світ, за море, де лиха доля загнала моїх сестер і братів... Я їм приносив євшан-зілля і пригадував їм їхні рідні звичаї... Я з душі приносив їм благовістя Христа... Вони прийняли мене, полюбили і на руках носили... Ще й сьогодні в моїх вухах дзвенить їхній тужливий голос: 'Місіонарю, вернись до нас, ми з тугою чекаємо на тебе!' Так ото я молився, трудився і терпів, бо я любив свій народ і за нього я був готов покласти й свою душу!"

Бл. п. о. М. Марків

Такими палкими словами описав свою місійну працю „за морем" наш незабутній місіонер бл. п. ієромонах Максим М. Марків, ЧСВВ., відзначаючи 25-річчя свого священства. Як відданий борець Христа, він упав жертвою своїх місійних трудів з хрестом у руках, поражений паралічом, саме під час Великодніх Свят у монастирській обителі в Ґримзбі, Онтаріо, де непритомного завезли його до лікарні. Коли ж почав приходити до себе, його перевезли до Ґленкова, Н. Й., і тут, забезпечений Святими Тайнами, він спокійно заснув у Бозі 27-го травня ц.р., на 89-му році неструдженого життя, на 68-му році монашого подвигу й 59-му році священнослужіння.

Ієромонах Максим М. Марків народився 22-го жовтня 1899 року в селі Тинків біля Дрогобича, в Західній Україні. Батьки його, Василь і Марта з дому Бойчик, були бідні, але надзвичайно чесні і побожні. „Від батька, — записав він, — я одержав тугість духа й завзяття боротись зі злом. Від мами — практичний сенс життя, дух молитви та любов до правди і бідних людей".

На 19-му році свого життя, як щирий патріот, він вступив у ряди Українських Січових Стрільців і був свідком Листопадового Зриву з крісом в руках. На жаль, завзятим нашим стрільцям „встоятись не було сили" і багато з них попали в польський полон. Між ними й наш підстаршина Михайло Марків. Інтернований в таборі полонених у Валдовицях, недалеко Кракова, понад два роки, він мав доволі вільного часу, щоб подумати про свою дальшу долю. Повернувшись на волю, він уже 18-го лютого 1921 року вступив до ОО. Василіян у Крехові, де відбув свій новіціят і прийняв монаше ім'я Максим. Тимчасові обіти зложив у Крехові 10-го жовтня 1922 року, а вічні — у Кристинополі три роки пізніше. В Кристинополі він також був висвячений на священика 25-го листопада 1929 року.

Ще як диякон він став помічником-соцієм учителя новиків при Крехівському монастирі, а відтак восени 1931 р. його призначено на префекта і професора в Інституті св. Йосафата в Бучачі. Рівночасно він приготовлявся до місійної праці, що полонила його серце. Наприкінці жовтня 1933 року він виїхав на місійну працю „за море", до Америки. Осівши при Святомиколаївському монастирі у Чикаго, він зразу почав місійну подорож і в короткому часі переорав своїм палким словом усю Америку, „від побережжя до побережжя", здобувши славу „золотоустого місіонаря".

Коли відтак ОО. Василіяни перебрали під свою опіку задовжену Святоюрську парафію в Ню Йорку, о. Маркова призначено парохом й ігуменом. Від самого початку він носився з думкою, щоб в Америці розбудувати окрему Василіянську Провінцію і стати „на тверді ноги". До цього прийшли йому до помочі численні монахи-скитальці, які по Другій світовій війні почали напливати до Америки. За почином о. ігумена Маркова ОО. Василіянам удалося зорганізувати в околиці метрополітального Ню Йорку нові парафії, а також набути гарні посілості в Давсоні, Па., на новіціят, а в Ґленкові, Лонг Айланд, на виховання монашого доросту. Тому вже 1948 р. була створена в Америці окрема Василіянська Провінція під покровом Успіння Божої Матері, а першим її протоігуменом став заслужений о. Максим М. Марків, ЧСВВ.

Захоплений успішною працею своїх монахів, о. Марків мріяв: „Як перший настоятель — протоігумен Василіянської Провінції в Америці, я хотів би піднести нашу провінцію на висоту чернечого її завдання і забезпечити її не тільки на сьогодні, але й на майбутнє".

В короткому часі о. Маркові вдалося сплатити всі парафіяльні довги в Ню Йорку (коло 117,000 дол.), що в той час було досить великою сумою. В Ню Йорку він започаткував радієву передачу, що її ОО. Василіяни продовжають досі. Для цілоденної школи набув при 6-ій вулиці Народний Дім, а для середньошкільної молоді придбав інший дім, в якому відчинив першу українську академію для хлопців в Америці. Відтак за благословенням Владики Константина заснував нові парафії в Бронксі, Асторії, Гемстеді, Бабилоні та Бінґгемптоні, набувши для них відповідні церкви. До того о. Марків започаткував ще й Василіянське видавництво „Доброго пастиря".

У своєму старанні поставити Американську Провінцію „на тверді ноги", о. Марків повірив американським спекулянтам і нерозважно вложив монастирські гроші в державні будинки, через що провінція потерпіла значну матеріяльну втрату. Усю вину цієї невдачі о. Марків великодушно взяв на себе й тому був змушений уступити з проводу провінції й виїхати до Аргентини, де протягом неціликх трьох років (1952-1955) своїми місійними науками відродив релігійне життя українських поселенців.

В Аргентині, де протягом короткого часу дав 52 місії, о. Марків серйозно захворів на печінку (двічі оперований), і в березні 1955 р. переїхав до Канади, де по короткому відпочинку продовжив свою місійну працю майже 12 років. У Канаді, як це признав тамошній о. протоігумен, о. Марків „дав більше місій і реколекції, ніж усі отці Канадської Провінції разом". А два роки (1967-1968) він ще трудився на місіях в Англії, де дав 81 місію.

Нарешті 1973 р. настоятелі покликали о. Маркова на заслужений відпочинок до монастиря св. Йосафата в Ґленкові, Лонг Айланд. Однак замість відпочинку він далі виїжджав на місії й заступство в Америці й Канаді, захоплюючи своїми полум'яними проповідями вірних. Наш поет Данило МУР (псевдо), присвячуючи йому свій пеан звеличення, ославив його такими йменнями:

Місіонарю, служителю
Божий,
Голубе білий, роками
рясний;
Золотомовний ораторе
гожий,
Вічної Правди сівачу
палкий!

Так ото ревний борець Христа, з хрестом у руках, завзято боровся за царство Боже на землі й спасіння безсмертних душ до самого кінця. Поляг на полі боротьби, як заслужений і вогнем випробований великий син св. Василія Великого. До нього сміло можемо примінити слова св. Павла, що він „доброю боротьбою боровся, біг життя скінчив і віру зберіг. Тож йому приготовано вінок слави, що його дасть йому Господь, справедливий Суддя (2 Тим. 4:7-8).

Монаші заупокійні моління відправлено вечером, 30 травня, у Святойосафатівському монастирі в Ґленкові, де Покійний завжди почувався щасливим і піднесеним на дусі, бо Ґленков нагадував йому квітучі й успішні роки його настоятельства. Наступного дня його тіло перенесено до церкви св. Юра в Ню Йорку, де Небіжчик лишив своє зранене серце. Заупокійну Св. Літургію відправив Стемфордський Владика Василь Лостен у співслуженні численних отців світського й монашого клиру. Похоронну проповідь виголосив близький йому душею о. ігумен О. Гавкалюк, ЧСВВ. Тіло незабутнього місіонера бл. п. ієромонаха Максима М. Маркова похоронено на епархіяльному цвинтарі Святого Духа в Гемптонбурзі, Н. Й., де він разом з іншими своїми співбратами по Чину „очікує воскресення мертвих".

о. А. Пекар, ЧСВВ.

БЕЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І КНИЖКИ — НЕ БУДЕ Й УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ!

ТРЕТІЙ РАЗ НЕ ДРУКУВАТИМЕТЬСЯ

Через недогляд, на другій сторінці в підвалі щоденника, і в ч. 170-му з середи 7-го вересня, і в ч. 174-му, з вівторка 13-го вересня, поміщено той самий матеріял під заголовком „Статутні принципи Української Гельсінкської Спілки". Ред.

У роковини...

(Закінчення зі стор. 2)

казано високо тримати бойову мораль війська. Зробити це було просто неможливо. Вояки здебільшого (!) слабо розуміли російську мову і бувало не розуміли один одного. Вони розуміли тільки дещо з команди, „Встань, лягай, човгайся, вліво, вправо, вперед, бігом, вогонь, ура!". Вони прийшли з гірських кишлаків, з тундри і лісів Сибіру, де їздили на оленях. Деякі з них вперше побачили електрику і не розуміли що воно таке.

Кадрові старшини були здебільшого росіяни та українці. Дехто з них „визволяв" Мадярщину. Але тут сталось щось несподіване — не було збройного спротиву. Переднім відділам совєтської армії було наказано першим не стріляти якщо зустрінуть танки НАТО — дослівно. Не було і спротиву чеській армії. Спокій викликав серед совєтського війська велике нервове напруження — „щось воно не так!" Серед війська почалася деморалізація. Чеське населення перемінило своє відношення до „визволителів". Молодь перестала кидати камінням. Чехи почали жаліти совєтських вояків, яких обминуло командування. Совєтські старшини просто молились: коли б тільки чехи почали стріляти в нас. Мораль війська негайно покращала б. Але чехи не стріляли.

Перші виказали великий стан деморалізації совєтські танкові дивізії із Східньої Німеччини. Інтелігентні совєтські старшини зрозуміли небезпеку від інвазії. Бойових втрат не було. Сталося щось гіршого. Совєтська армія не була приготована на конфронтацію із західнім світом. Західній добробут знищив уявлення про нього — армійських політруків. Партійна теорія суперечила дійсності, яку побачили вояки. Військо перестало вірити партійній пропаганді. Теорія на 100 відс. суперечила практиці. Війську сказали, що воно поборюватиме контрреволюцію. Військо розуміло контрреволюцію, як війну. Її не було. Був небачений у Совєтському Союзі добробут. Чисті гарні помешкання, добре одягнене населення, добрі шляхи, крамниці повні товарів. Якщо контрреволюція дала населенню такий добробут — то вона добра. Тоді нащо нищити контрреволюцію і дати чехам біду Совєтського Союзу?

Старшини-українці казали — „Мій нарід — українці — удвічі краще жив, як москалі, а азійські республіки живуть удесятеро краще, як москалі".

Совєтське командування умисне помішало мобілізованих вояків так, що вони не розуміли один одного і тому не могли говорити про бачене. Інакше було з танковими дивізіями із Східньої Німеччини, які в більшості складалися з росіян. Танкові дивізії із Східньої Німеччини перші увійшли до Чехії і перші відійшли. Дивний був той від'їзд. Старшини повернулися до Східньої Німеччини. Молодші старшини, разом з військом поїхали в замкнених вагонах-товарових на китайський кордон для „перевиховання". На місце висланих прийшло військо з Балтійської військової округи.

Було й таке військо, яке після „звільнення" Чехо-Словаччини, повернуто в Україну. Україна привітала „визволителів" військовими оркестрами і квітами та негайно про них забула. Військо замкнено в „польових вишкільних таборах" за кільчастим дротом. Приїхали військові інженери і похапцем перевірили справність зброї. Потім прийшли військові лікарі і також поверхово перевірили стан здоров'я війська. Скерування також було на китайський кордон для „перевиховання".

Щось подібного мало місце після фінляндської війни. Тоді військо, яке повернулося з фронту, зустріто квітами і оркестрами. Після того його заладовано у товарові вагони і відвезено на Сибір.

Що станеться з військом, яке повернулося з „переможної" афганської війни — покищо невідомо.

Двадцята річниця національного пониження Чехо-Словаччини Москвою звернула на себе мало уваги. Американська преса напевне вирішила не хвилювати Ґорбачова, великого реформатора Совєтського Союзу такими дрібницями. Ґорбачов досі, осуджуючи добу застою за Брежнєва, не відмежувався від гидкого факту окупації Чехо-Словаччини. З 1968 року почато в окупованій країні здійснювати те, що названо „доктриною Брежнєва". Мало того ТАСС опублікувало таке повідомлення: „Антисоціялістичні сили використали безпідповідальність керівництва Комуністичної партії Чехо-Словаччини і зробили спробу відірвати країну від соціялістичної спільноти народів. Друзі і союзники Чехо-Словаччини не могли залишитись недіяльними"

Л. Ягодовський, другий директор Інституту економіки світової соціялістичної системи в журналі „Аргументи" признав, що чеські реформи 60 років та їх порівняння з „перебудовою" у СССР не що інше, як пропаганда Заходу. Автор виправдує інвазію збройних сил Варшавського пакту на Чехо-Словаччину.

Невже...

(Закінчення зі стор. 2)

ти, поки ще ясно", але теж немає сполучення „засвіт", тобто „досвіта". Навіть коли б прийняти скорочену форму „засвіт" („ліцензія поетіка" для втримання ритму), то й тоді вона мала б значення протилежне до слова „світанок", бо означала б „присмерк", коли „ще не настала темнота".

Володимир Барагура

Вудгейвен, Н. Й.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

у щоденнику „Свобода" та у "Ukrainian Weekly"

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „СВОБОДА"

1 інч через одну шпальту — за академії, посмертні згадки, розшуки, подяки	**$ 6.00**
1 інч через одну шпальту — за приватні концерти, бизнесові оголошення (забави, фестини, пікніки, бенкети, банки, продаж домів і т. д.)	**$10.00**
Оголошення на 8 шпальт, без огляду на їх зміст по за кожний інч (1 інч x 8 шпальт)	**$10.00**

Якщо до оголошення включається знімку — коштуватиме додатково:

Фоторепродукція на одну шпальту	**$ 8.00**
Фоторепродукція на дві шпальти	**$10.00**
Фоторепродукція на три шпальти	**$12.00**

Оголошення на чергове число мусить вплинути до Адміністрації 2 дні перед появою числа

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ В АНГЛОМОВНОМУ ТИЖНЕВИКУ UKRAINIAN WEEKLY (НЕДІЛЬНЕ ВИДАННЯ)

1 інч через одну шпальту — за академії, посмертні згадки, розшуки, подяки	**$10.00**
1 інч через одну шпальту — за приватні концерти, бизнесові оголошення (забави, фестини, пікніки, бенкети, банки, продаж домів і т. д.)	**$20.00**

Оголошення на чергове, недільне видання, мусить вплинути до Адміністрації **до ПОНЕДІЛКА**

Телефонічно оголошень НЕ ПРИЙМАЄТЬСЯ, тільки КЛЕПСИДРИ

Посвідки заплачених рахунків за оголошення висилаємо тільки на спеціяльне прохання.